

Konstantynowo, dnia 31 marca 2025 r.

Zn. Spr.: ZG.054.1.2025

Krzysztof Skoracki

Plac Parkowy 12

60-060 Skrzyńki

*Reprezentant Mieszkańców Skrzynek oraz
osób zainteresowanych ochroną lasów
położonych na Ozie Mosińsko-Bukowskim*

Dotyczy: Petycja do Nadleśnictwa Konstantynowo.

Szanowni Państwo

Odpowiadając na Państwa petycję, wyrażającą troskę i niepokój o nasze lasy, w szczególności o fragment lasu w okolicach miejscowości Skrzyńki, pragnę Państwa na wstępie uspokoić i zapewnić, że wszystkie prowadzone przez Nadleśnictwo Konstantynowo działania, mają na celu zachowanie trwałości lasu, jego ochronę oraz zrównoważone pełnienie przez las wszystkich jego funkcji, tzn. ekologicznych, społecznych i produkcyjnych.

Podstawowym dokumentem, który kształtuje i definiuje gospodarkę leśną w Lasach Państwowych jest Plan Urządzenia Lasu (PUL), który sporządzany jest dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat. Zawiera on opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej z uwzględnieniem pozaprodukcyjnych funkcji lasu. Przygotowaniem tego dokumentu zajmują się wyspecjalizowane jednostki takie, jak na przykład Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej (BULiGL). Dokument ten zatwierdzany jest przez Ministra Środowiska. Pierwszym etapem sporządzenia PUL jest dokładna inwentaryzacja i ocena stanu lasu. Jedną z głównych zasad przy tworzeniu planu, jest prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej opierającej się na filarach, takich jak:

1. **powszechna ochrona lasu** realizowana między innymi poprzez wykonywanie zabiegów profilaktycznych i ochronnych zapobiegających powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów, zapobieganie, wykrywanie i zwalczanie organizmów szkodliwych, ochrona gleby i wód leśnych,
2. **trwałość utrzymania lasów** oraz ciągłe i zrównoważone wykorzystywanie wszystkich funkcji lasów, to jest zachowanie w lasach roślinności leśnej oraz

Sprawę prowadzi: Wojciech Fabisiak, Tel.: 61-813-77-91 wew.39, , wojciech.fabisiak@poznan.lasy.gov.pl

naturalnych bagien i torfowisk, ponowne wprowadzenie roślinności leśnej w lasach w okresie do 5 lat od usunięcia drzewostanu, pielęgnowanie i ochrona lasu, przebudowa drzewostanu, który nie zapewnia osiągnięcia celów gospodarki leśnej, racjonalne użytkowanie lasu w sposób trwale zapewniający optymalną realizację wszystkich jego funkcji przez:

a) pozyskiwanie drewna w granicach nie przekraczających możliwości produkcyjnych lasu,

b) pozyskiwanie surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu w sposób zapewniający możliwość ich biologicznego odtwarzania, a także ochronę runa leśnego,

3. **powiększenie zasobów leśnych**, które odbywa się przez zalesienia gruntów oraz podwyższanie produktywności lasu w sposób określony w planie zarządzania lasu.

W przypadku nadleśnictwa Konstantynowo okres obowiązywania PUL to lata 2018-2027. Jest to dokument ogólnie dostępny, m. in. na stronie internetowej Nadleśnictwa. W połowie tego roku rozpoczną się prace nad nowym PUL na lata 2028-2037, do których to prac zaprosimy z całą pewnością przedstawiciela Państwa społeczności.

Wielkość pozyskania drewna w Nadleśnictwie Konstantynowo jest ściśle określona i wynika z obliczonego przez specjalistów etatu użytkowania, który jest wielkością nieprzekraczalną. Łączna ilość pozyskanego drewna w Nadleśnictwie jest mniejsza od jego przyrostu. Inaczej mówiąc drewna „zgromadzonego” w lasach (drzewach) ciągle przybywa. W przytoczonym powyżej aspekcie określenie „*nadmierne wycinki*” użyte w Państwa petycji nie ma uzasadnienia i jest nieprecyzyjne.

Las to najbardziej złożony ekosystem lądowy, w którym współżyją tworząc biocenozę różne organizmy roślinne i zwierzęce. Las wyróżnia się wybitnym udziałem drzew rosnących w zwarcu i odgrywających w nim rolę głównych edyfikatorów (drzewa decydują o jego strukturze i właściwościach). Las, podobnie jak i drzewa stanowiące jego nieodzowny element, starzeje się, stając się z wiekiem, jak każdy żywy organizm, bardziej podatnym na działanie chorób i niekorzystnych czynników atmosferycznych (np. długotrwałe susze, upały). Stare drzewa, w przeciwieństwie do młodych, nie są w stanie dostosować systemów korzeniowych do obniżającego się poziomu wód gruntowych spowodowanego zmianami klimatycznymi. Zgodnie z prognozą Polskiej Akademii Nauk (PAN) dotyczącą lasów naszej strefy klimatycznej, postępujące zmiany klimatu sprawiają, że główne gatunki lasotwórcze zaczynają tracić swoje optimum klimatyczne w naszym regionie, a w konsekwencji znikają z polskich lasów. Problem ten dotyczy 75% powierzchni leśnej Polski. Drzewostany złożone z gatunków wrażliwych na zmiany klimatu będą stopniowo zamierać. Leśnicy dostrzegają ten problem nie od dzisiaj. W miejsce jednolitych drzewostanów sosnowych czy świerkowych rosnących na żyznych siedliskach wprowadzają domieszki gatunków liściastych, np. dęby, buki, graby, lipy i klony, czyli gatunki drzew, dla których te zmieniające się warunki są optymalne.

W opinii PAN leśnictwo ma głębokie naukowe podstawy, które pozwolą dalej prowadzić trwałą, zrównoważoną i wielofunkcyjną gospodarkę leśną, o ile odpowiednio wcześniej podejmie konieczne działania wyprzedzające, minimalizując potencjalne negatywne konsekwencje przewidywanych zmian klimatycznych. Pierwszym krokiem przebudowy i odnowienia drzewostanu, gwarantującym trwałość lasu, jest odpowiednio zaplanowana i przeprowadzona rębnia umożliwiająca odnowienie lasu oraz stwarzająca odpowiednie warunki wzrostu dla nowych nasadzeń. W pewnym uproszczeniu można przyjąć zasadę, że w miejsce każdego pozyskanego drzewa posadzonych zostanie 30 nowych. Realizując gospodarkę leśną leśnicy wykorzystują wyniki badań naukowych i w oparciu o nie modyfikują sposób jej prowadzenia. W miejsce wielkopowierzchniowych rębni zupełnych prowadzonych w przeszłości stosuje się obecnie rębnie złożone, które w dużym stopniu uwzględniają uwarunkowania przyrodnicze siedliska. Tak jest również w przypadku leśnictwa Wielka Wieś, w szczególności lasu w okolicy miejscowości Skrzynki. Praktykowaną zasadą jest pozostawianie części powierzchni drzewostanu na zrębach do naturalnego rozkładu i propagowanie naturalnych procesów zachodzących w ekosystemach leśnych. Ponadto na powierzchni pozostawiane są drzewa biocenotyczne i inne cenne przyrodniczo fragmenty drzewostanu.

W przypadku przytoczonej w petycji rębni w wydzielaniu 110 c mamy do czynienia z kolejnym etapem, rozpoczętym w 2006 roku, przebudowy jednogatunkowego drzewostanu sosnowego w kierunku lasu mieszanego. Ponadto modyfikacji uległ sposób prowadzenia rębni. W miejsce zaplanowanej rębni gniazdowej częściowej wykorzystana została rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona, co zaowocowało zmniejszeniem powierzchni zabiegu do 0,95 ha. Drzewostan w tym miejscu był niestabilny, ulegał stopniowemu przerzedzeniu, powstałe luki zarastały głównie jeżyną, co uniemożliwiało powstanie młodego pokolenia drzew w sposób naturalny. Kolejnym etapem będzie posadzenie nowego pokolenia drzew liściastych, lepiej dostosowanych do istniejącego na gruncie żyznego siedliska lasu świeżego. Postępowanie hodowlane zaplanowane w tym oddziale jest dobrym i pozytywnym przykładem modyfikacji cięć rębnych, w obszarach uznanych za lasy o dominującej funkcji społecznej, zakładającym znaczne wydłużenie okresu wymiany pokoleń, zmniejszenie intensywności cięć oraz pozostawienie do naturalnego rozpadu większych fragmentów drzewostanu, zgodnie z oczekiwaniami społecznymi wyrażonymi w trakcie prac zespołu d.s. lasów społecznych powołanego na polecenie Ministra Klimatu i Środowiska. W wyniku zmiany prowadzenia rębni na gruncie w północnej i zachodniej części wydzielania, od strony linii kolejowej i ruchliwej drogi, pozostawiono bufory starodrzewia.

W wydzielaniu 110 b zrealizowany został pierwszy etap rębni gniazdowej częściowej, który polegał na częściowym usunięciu drzewostanu sosnowego, w trzech najmniej stabilnych miejscach, gdzie pojawiły się luki, na łącznej powierzchni 1,27 ha. Na gruncie pozostały drzewa biocenotyczne, wartościowe podrosty (młode pokolenie naturalnego pochodzenia), jak również uwzględniając względy bezpieczeństwa drzewa dziuplaste. Zgodnie z zapisami PUL prace przeprowadzono

na 30% powierzchni (całe wydzielenie to 4,23 ha). Ilość drewna w całym wydzieleniu wynosi około 1270 m³, lecz w ramach przeprowadzonej rębni pozyskano 274 m³ drewna, czyli około 21% całości drewna rosnącego na gruncie, co świadczy o zrównoważonym charakterze przeprowadzonego zabiegu. Podobnie jak w oddziale 110c, w miejscu usuniętego drzewostanu sosnowego powierzchnie zostaną odsadzone gatunkami liściastymi.

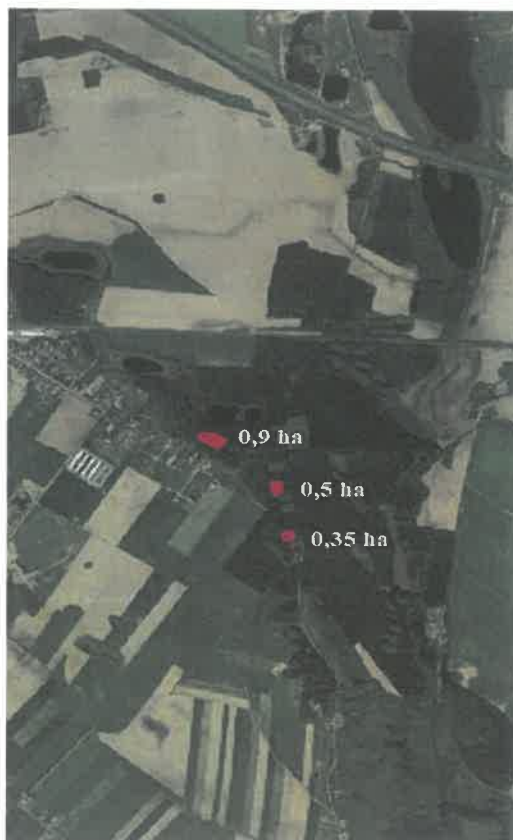
Pragnę przypomnieć, że ze strony Ministerstwa Klimatu i Środowiska wielokrotnie przekazywana była informacja, że podstawowym działaniem w celu zwiększenia ochrony tzw. lasów społecznych będą i powinny być modyfikacje postępowania gospodarczego w lasach, a nie całkowita rezygnacja z prac leśnych. Nadmieniam, że o planowanych pracach lokalna społeczność została pisemnie poinformowana z wyprzedzeniem, odbyło się również spotkanie na gruncie z przedstawicielami mieszkańców, na którym pracownicy Nadleśnictwa Konstantynowo omówili szczegółowo planowany zakres prac i z którego sporządzono zaakceptowaną przez strony notatkę.

Obok funkcji ekologicznych i społecznych lasu, ważną jest również jego funkcja produkcyjna. Drewno jest surowcem niezwykle cennym i ważnym dla społeczeństwa. Badania naukowe wskazują na ponad 30000 zastosowań dla drewna. Jestem pewien, że w otoczeniu każdego z Państwa znajduje się bardzo dużo przedmiotów wykonanych z tego ekologicznego surowca, począwszy od papieru, poprzez meble, schody, elementy dekoracyjne wnętrz a skończywszy na elementach konstrukcyjnych domów. Jednym z zadań Nadleśnictwa Konstantynowo, podobnie jak pozostałych 428 nadleśnictw w Polsce, jest dostarczanie drewna. Gospodarka leśna w nadleśnictwie Konstantynowo objęta jest procesem certyfikacji przez niezależne firmy audytorskie, podobnie jak w większości krajów Unii Europejskiej. Posiadane przez naszą jednostkę certyfikaty FSC i PEFC poświadczają, że przyjęty model leśnictwa jest zgodny z zasadami odpowiedzialnego gospodarowania zasobami leśnymi przy zachowaniu najwyższych standardów przyrodniczych i społecznych. Ze środków uzyskanych ze sprzedaży drewna Nadleśnictwo finansuje działania związane z ochroną przyrody (m. in. zbieranie i wywóz śmieci), ochroną lasu (m. in. ograniczanie populacji chrabąszcza majowego i innych organizmów zagrażających trwałości lasu), ochroną przeciwpożarową lasu, ochroną lasu przed szkodnictwem, działania związane z konieczną przebudową i odnowieniem lasu, utrzymaniem infrastruktury turystycznej, utrzymaniem dróg leśnych, prowadzeniem edukacji przyrodniczo-leśnej. Ze środków tych finansowane są również działania ochronne prowadzone przez polskie parki narodowe. Kwoty na wyżej wymienione zadania liczone są w milionach złotych.

Nadmieniam, że Lasy Państwowe działają na zasadzie samofinansowania. Nadleśnictwo na realizację swoich obowiązków nie otrzymuje żadnych środków z budżetu państwa. Dzięki temu Lasy Państwowe nie korzystają z pieniędzy podatników i nie obciążają budżetu państwa.

Przekazane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska wytyczne dotyczące prowadzenia gospodarki leśnej w lasach uznanych za ochronne nie zakazują prowadzenia w nich gospodarki leśnej. Rekomendacje, będące między innymi efektem pracy Ogólnopolskiej Narady o Lasach, dotyczące lasów o zwiększonej funkcji społecznej, zakładają możliwość modyfikacji gospodarki leśnej i takie właśnie podejście, uwzględniające stan lasu, Nadleśnictwo Konstantynowo zastosowało. Jako aktywni uczestnicy procesu wyznaczania lasów o wiodącej funkcji społecznej byliśmy i nadal jesteśmy otwarci i gotowi na wypracowanie kompromisu, będąc równocześnie przekonanymi iż poczynione już modyfikacje działań gospodarczych, jak i zapewnienie ciągłości gospodarowania, nie są działaniem zagrażającym lasom uznanim za ochronne, lasom o zwiększonej funkcji społecznej, lecz działaniem respektującym aktualny stan prawny oraz uwzględniającym potrzebę zapewnienia trwałości lasu oraz zapewnienia ich powszechnej ochrony bez umniejszania funkcji społecznej, w tym powszechnej ich dostępności. Chciałbym zwrócić Państwa uwagę na fakt, że w wyniku prowadzonej gospodarki leśnej nie ulega zmianie przeznaczenie gruntu. Grunty te przejściowo pozbawione zadrzewienia w rozumieniu w/w ustawy pozostają nadal lasami i jako grunty leśne podlegają ochronie, m. in. przed zmianą przeznaczenia, np. na cele budowlane.

Poniżej przedstawiamy informację o wykonanych i planowanych rębniach na rok 2025 w rejonie miejscowości Skrzynki. Zaplanowane zostały rębnie złożone w 3 fragmentach na łącznej powierzchni jedynie 1,84 ha, czyli na 5,9% powierzchni lasu planowanej w PUL do objęcia użytkowaniem rębnym. Poniżej orientacyjna mapa obrazująca stan faktyczny prac.

Na początku marca zrealizowane zostały prace w oddziale 111h, gdzie zatwierdzony przez Ministerstwo PUL nakazywał wykonanie rębni na powierzchni 4,59 ha. Tymczasem sposób prowadzenia prac został przez Nadleśnictwo Konstantynowo zmodyfikowany. W efekcie zmian rębnię wykonano na powierzchni pomniejszonej do 0,9 ha, sosny usunięto w miejscu gdzie las był lukowaty (fot.1), na gruncie pozostawiono drzewa dziuplaste, biocenotyczne oraz wartościowy podrost, uwzględniając względy bezpieczeństwa. Pozostała część drzewostanu, nie wykazująca oznak rozpadu (fot.2) ,pomimo wskazówki do rębni w PUL pozostała na gruncie. Zaplanowana pierwotnie w PUL ilość drewna do pozyskania wynosiła około 800 m³, w trakcie projektowania cięć (tzw. szacunków brakarskich) miąższość planowanego do pozyskania drewna zmniejszono do poziomu 200 m³, pozostawiając powiększony fragment starodrzewu. Oznacza to, że planowaną intensywność pozyskania drewna w tej lokalizacji ograniczono z 95% do 25 %. Po kolejnej modyfikacji sposobu prowadzenia rębni w tym wydzieleniu, po wykonanym zabiegu intensywność pozyskania była jeszcze niższa (pozyskano 80,72 m³ drewna), czyli ukształtowała się na poziomie około 10% w stosunku do wskazań PUL.

Fot. 1 Niestabilna część drzewostanu gdzie zaplanowana została rębnia na powierzchni ok 0,9 ha w oddziale 111h

Fot.2 stabilna część drzewostanu, która pozostanie na gruncie

Na ostatni kwartał 2025 roku zaplanowano realizację rębni gniazdowej częściowej (IIIB) w oddziale 114a, d, która prowadzona będzie również w zmodyfikowany w stosunku do PUL sposób. W miejsce cięcia uprzątającego (całkowitego usunięcia drzewostanu) na powierzchni 2,71 ha wykonane zostaną cięciem częściowym 2 gniada na powierzchni łącznej jedynie 0,75 ha. Spadnie intensywność pozyskania drewna (wg szacunków wyniesie około 20% tj. z 598 m³ do 124 m³). Ponadto wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, zgodnie z ustaleniami zawartymi podczas spotkań konsultacyjnych, po analizie stanu sanitarnego drzewostanu podjęta została decyzja o wstrzymaniu realizacji rębni planowanych do wykonania w oddziałach 115a, c o łącznej powierzchni 5,62 ha.

W ocenie Nadleśnictwa Konstantynowo takie zmodyfikowane prowadzenie przebudowy lasu dowodzi zrównoważonego charakteru zabiegów oraz zaprzecza Państwa zarzutom wykorzystania lasu w okolicach Skrzynek wyłącznie pod kątem gospodarczym. Trudno nazwać taki sposób prac „nadmierną wycinką”, a prowadzone działania wynikają z potrzeby przebudowy drzewostanu oraz zapewnienia w nim właściwego stanu sanitarnego. Kolejnym etapem prowadzonej gospodarki leśnej będzie posadzenie nowego pokolenia drzew liściastych takich jak dąb, buk, klon, lipa, grab co pozwoli na przebudowę lasu iglastego w las mieszany, mogący lepiej dostosować się do zmian klimatycznych i dający gwarancję zachowania roślinności o charakterze leśnym w tym miejscu.

Nadmienić należy, że na całym obszarze Ozu Mosińsko-Bukowskiego mamy do czynienia w masowym występowaniem czeremchy amerykańskiej oraz robinii akacjowej czyli gatunków obcych w rodzimej florze. Całkowite zaprzestanie gospodarki leśnej i zaniechanie procesu przebudowy zwiększyłoby ryzyko pogorszenia się stanu sanitarnego rosnących na rzeczonym terenie dojrzałych drzewostanów sosnowych, powstania luk, gdzie ekspansja wymienionych wyżej gatunków byłaby znacznie

większa, co w konsekwencji doprowadziłoby do degradacji siedliska leśnego i zastąpienia rodzimych zbiorowisk leśnych przez zbiorowiska zastępcze gatunków obcych.

We wszystkich aspektach swojej pracy leśnicy w Nadleśnictwie Konstantynowo kierują się trzema podstawowymi zasadami: odpowiedzialności, profesjonalizmu i otwartości. Praca jest ich pasją, a wszystkie swoje zadania wykonują z niezwykle zaangażowaniem. Zdecydowana większość pracowników Lasów Państwowych posiada wyższe wykształcenie leśne i jest doskonale merytorycznie przygotowana do wykonywania wszystkich swoich obowiązków zawodowych. Oprócz obowiązków związanych z hodowlą lasu, ochroną, urządzeniem i użytkowaniem lasu Nadleśnictwo Konstantynowo prowadzi na szeroką skalę edukację przyrodniczo-leśną. Rokrocznie ponad 4000 dzieci, młodzieży i dorosłych uczestniczy w zajęciach prowadzonych przez pracowników Nadleśnictwa, natomiast tysiące mieszkańców aglomeracji poznańskiej o każdej porze roku mogą korzystać z lasów Nadleśnictwa Konstantynowo.

Leśnicy Nadleśnictwa Konstantynowo są otwarci na współpracę i dialog z lokalnymi społecznościami. Jeżeli czujecie Państwo potrzebę spotkania w lesie i doprecyzowania lub wyjaśnienia kwestii związanych z wielofunkcyjną gospodarką leśną, jesteśmy gotowi zorganizować takie spotkanie. Konstruktywna i merytoryczna dyskusja z pewnością pozwoli nam lepiej realizować funkcję społeczną lasu, a Państwu zrozumieć złożoność zasygnalizowanych w tej odpowiedzi zagadnień. Bez wątpienia wszystkim nam zależy na tym samym – działamy w trosce o dobro lasów i ojczyścnej przyrody.

Z poważaniem

NADLEŚNICZY
Nadleśnictwa
Konstantynowo
M. Handkiewicz
dr inż. Maciej Handkiewicz

Do wiadomości:

1. a/a